

פנימיות

מחשבת החסידות לעולם התורה

90

אלול
ה'תשנ"ז

אלול של נפלאות

נפלאות החודש בשנת ה'תשנ"א והעבודה הפלאית הנדרשת מאתנו בחודש אלול כיום • בימים ההם בזמן הזה

המשיח תתפרד רוסיה לחלקים רבים, ואז יבוא משיח!"

"היום" אמר הרב קליין בהתרגשות, "אנו רואים זאת בעינינו... כעת יבוא משיח!"

להיות יהודי שמיימי

נפלאות הגאולה באותה שנה, לא פסחו גם על עבודת התשובה של חודש אלול.

כידוע, מובא בליקוטי תורה שחודש אלול הוא ראשי תיבות "אני לדודי ודודי לי", בחודש אלול עבודת התשובה של היהודי היא מלמטה למעלה – מצד עצמו "אני לדודי", וע"כ כך אח"כ בעשרת ימי תשובה הוא זוכה ל"דודי לי", הגילוי מלמעלה למטה. והנה, בשיחות של אלול שנת "אראנו נפלאות", מחדש הרבי שבחודש אלול עצמו יש גם "אני לדודי" וגם "דודי לי".

מצד גופו של האדם העבודה היא מלמטה למעלה "אני לדודי", אבל מצד נשמתו שהיא חלק אלוהי ממעלה ממש, יש בכוחו וצריך הוא לדרוש מעצמו לכתחילה את שלימות העבודה, עד גדולות ונפלאות, עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה – מלמעלה למטה – "דודי לי".

כלומר, שהעבודה בחודש אלול צריכה להיות בחיבור של שני העניינים "אני לדודי" ו"דודי לי" – עבודת האדם ובאופן שלמעלה ממדידה והגבלה. וזה נעשה על ידי שעבודתו של יהודי חדורה בעבודת התשובה ונעשית מצד בחינת היחידה של הנשמה, שהיא בתכלית היחוד עם הקב"ה – "ישראל וקוב"ה כולה חד".

עבודה זו לאמיתתה ובשלימותה שייכת רק בגאולה האמיתית והשלמה, אבל צריכים אנו לדעת, שלנו כבר ניתן הכוח לעבודת ה"נפלאות" של הגאולה – והיינו, שניתן לנו הכוח להיות יהודי שמיימי – יהודי של נפלאות – והעבודה צריכה להיות חדורה ברוחה של הגאולה, ומתוך ציפייה וודאות שתיכף ומיד משיח בא.

את הדברים האלו – אומר הרבי נביא דורנו – יש לפרסם ולעורר בכל מקום ומקום בדברים היוצאים מן הלב, ועד שהיום ממש רואים בעיני בשר ברכת הגאולה האמתית והשלמה.

צבאית החלה, ונשיא רוסיה מצא את עצמו במעצר בית.

רבים משליחי הסוכנות מיהרו לברוח לישראל, ואף הפעילים והשלוחים חששו מן הבאות...

שעות ספורות לאחר תחילת המהפכה יצאה הוראה ברורה לפעילים: "כפשוט ימשיכו בכל התכניות שלהם, כולל הקייטנות עד גמירא כמתוכנן. וה' יצליחם ויבשרו טוב". הרבי הורה גם לאלו שהיו במוסקבה עצמה שלא ישנו את התוכניות.

ההמשך ידוע לכל. בתוך שישים שעות קרסה הפיכה.

שעות ספורות לאחר תחילת המהפכה יצאה הוראה ברורה לפעילים: "כפשוט ימשיכו בכל התכניות שלהם, כולל הקייטנות עד גמירא כמתוכנן. וה' יצליחם ויבשרו טוב". הרבי הורה גם לאלו שהיו במוסקבה עצמה שלא ישנו את התוכניות

בכך לא תמו הזעזועים המדיניים. מדינות רבות שהיו תחת ברית המועצות, הכריזו על עצמאות. ראשונות היו מדינות אלו"ל, הלא הם "אסטוניה ליטא ולטביה". אחריהם באו מדינות נוספות. ובכך תמה לחלוטין תקופת שלטון הרשע.

באותה תקופה, בכנס של צאצאי אדמו"ר הזקן, סיפר הרב קליין בעל ה"משנה הלכות", סיפור על ה"דברי חיים" מצאנז:

פעם בא אליו יהודי וביקש ברכה לשיפור המצב הקשה מאוד של היהודים ברוסיה. ענהו ה"דברי חיים": "כעת אינני יכול לעזור. אלא שלפני ביאת

נדמה שאין צורך לקשר בין "מלחמת המפרץ" שאירעה בשנת תשנ"א, לבין המילים "ניסים ונפלאות". כמעט כל מי שקצת שמע על האירועים שהתרחשו בעת ההיא מכיר את המושג "ניסי מלחמת המפרץ".

מלחמה שחששו כי תהיה למלחמת עולם, הסתיימה בתוך חודש. טילים ששוגרו לעבר ארץ ישראל, לא הכילו נשק כימי כפי שחששו, ועל אף פגיעות ישירות בבניינים, יצאו אנשים מתוך ההריסות ללא פגע. כולם הגדירו את המאורעות כ"נס", אם היה זה הרמטכ"ל האמריקאי או כלי התקשורת שסיקרו את המאורעות.

כידוע, היה מי שניבא את מהלך המלחמה, תוצאותיה ואפילו את סיומה – הלא הוא הרבי מלך המשיח. במכתבים ובשיחות באותה התקופה האריך הרבי לבאר את גודל הנס, ואת היותם של מאורעות אלו מסימני התגלות משיח – "אם ראית מלכויות מתגרות – צפה לרגליו של משיח", "שנה שמלך המשיח נגלה בו, כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה", וכו'.

הרבי הדגיש את ראשי התיבות של השנה "ה' תת"א שנת נפלאות אראנו", שבה זוכים לראות ניסים ונפלאות "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". והוסיף הרבי, שעוד יזכו לראות ניסים גדולים יותר בהמשך השנה.

הפיכה כושלת

הגיעו ימי החופש הגדול, ומאות פעילים, בחורים ובחורות, באו לרוסיה כדי לסייע לשלוחי חב"ד להפעיל קייטנות עם חינוך יהודי, ברוסיה שלא מכבר פתחה את שעריה.

אך לפתע – בתחילת חודש אלול – לקראת סיום החופש, היה נראה שהקומוניזם חוזר לשלטון. טור של טנקים נע במוסקבה, הפיכה

יוצא לאור על ידי

מרכז איגוד תלמידי הישיבות באה"ק

ת"ד 18, כפר חב"ד 6084000, טל' 03-5785302 פקס' 076-5100470

הנהלה: הרב מנחם פרלשטיין, הרב שמואל פרלשטיין

עריכה: הרב יוסף אברהם פיזם • דוא"ל: merkazato@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

הסיוע לגילוי האהבה

"דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב" – אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום כיפור • האם הפסוק נכפל רק ליופי המליצה? מדוע אין ליפול ליאוש כאשר עושים חשבון נפש והמצב אינו מרנין? מפני מה האב אוהב את ילדו הקטן גם כשאינו מתנהג יפה?

באשר הוא, מבלי הבט על מעמדו ומצבו הרוחני, כך שבימים אלו עשוי כל יהודי להרגיש את אהבתו וקרבתו של הקב"ה אליו.

כמים הפנים לפנים

כאשר האדם מסתכל במים, פניו שלו משתקפות מתוכן. באם יביט אליהם בחיך, אף הפנים שבמים ישיבו לו חיך.

כך הוא הדבר גם בנוגע לקרוב המיוחד של ה' בימים אלו ("בהמצאו", "בהיותו קרוב"), שתכליתו לעורר את ישראל להתקרב אל ה' "כמים הפנים לפנים":

(א) היותו של ה' "מצוי" לכל אחד מישראל, מבלי השתדלות האדם, מעוררת את היהודי שהיחס שלו לתורה ומצוות לא יהיה באופן של "מציאה" (בלי יגיעה והשתדלות), אלא הוא ישתדל, יתייעץ ויחפש להתקרב אל ה'.

ולכן – "דרשו ה' בהמצאו", הלשון "דרישה" מראה על בקשה וחיפוש חזק ביותר, כמו "ודרשת וחקרת היטב" או יתירה מכך, "דרשו" מלשון "תביעה" – המורה על יגיעה והשתדלות האדם – המתעוררת על ידי "בהמצאו".

וכפי שגם צריך לדרוש ולתבוע את הגאולה, דרישה באופן תמידי, באופן של יגיעה, שלכן אנו מתפללים שלוש פעמים ביום על הגאולה, כדי לתבוע שתבוא הגאולה במהירות.

(ב) "היותו קרוב" מלמד על כך, שהסיוע מאת ה', הוא באופן שהאדם יכול להרגיש את קרבתו ואהבתו הגלויה של הקב"ה לעם ישראל, וזה מביא את האדם למצב דומה – מדה כנגד מדה – שעבודתו היא באופן של "קראוהו".

כי "קריאה" (בקול ודיבור), הוא ענין של גילוי, וכמו דיבור האדם שמגלה את מה שנעלם במחשבתו. ובעבודת ה', היינו, שאין האדם מסתפק בדרישה, אלא עושה כל שביכולתו שהשכינה תאיר אצלו בגילוי, בכל כוחות נפשו. "עשו כל אשר ביכולתכם להביא את משיח צדקנו".

שמוצא אותה, שלא מדעתו.

כך גם הגילוי של ה' – "בהמצאו" – הוא לאדם שאינו ראוי לכך מצד עצמו, לאדם שצריך לעשות תשובה, וגילוי של ה' אליו הוא באופן של מציאה ב"היסח הדעת".

כאשר אדם עושה חשבון נפש ממעשיו דיבורי ומחשבותיו מכל השנה, ויודע שמצבו הרוחני רחוק מלהיות כפי הרצוי, הוא עלול ליפול לידי ייאוש, בחשבו "מי אני ומה אני שאוכל להתקרב אל ה'?" עליו לדעת שהקב"ה מצוי לו בדרך "מציאה", כלומר, באופן שאינו תלוי כלל בעבודת והכנת האדם. גילוי שהוא לכל יהודי באופן שווה, בין אם עבד את ה' כראוי ובין אם לא.

וכה אמר הנביא הושע: "כי נער ישראל, ואוהבהו", עם ישראל נמשל לתינוק קטן, שכאשר הוא מתנהג בצורה שאינה מתאימה, היפך רצונו של אביו, בכל זאת אביו אוהבו, מפני שהוא בנו הקטן – "נער". האהבה של האב לבנו הקטן היא אהבה עצמית, שאינה תלויה בדבר, ולכן אינה יכולה להשתנות על ידי דבר. ולכן כאשר מגיעים עשרת ימי תשובה ה' מצוי לכל יהודי, ומסייע ועוזר לו להתקרב ולשוב אליו.

כי קרוב אליך – ה'

אמנם, הסיוע והעזר מלמעלה, שאינם תלויים בעבודתו, יכולים להיות באופן שאין האדם מרגיש את קרבתו לה', עד כדי כך שיכול האדם לחשוב: הן אמת שמפני האהבה העצמית של הקב"ה לעם קרובו, הוא מצוי להם גם כאשר אינם ראויים, וגם כאשר הם חוטאים, אבל אין כאן קירוב. האדם אינו יכול להתקרב לה' באמת, בלי הכנה מתאימה, בלי שיהיה "כלל" מתאים, בעבור זה צריכה עבודתו להיות "כדבעי".

וכמו בנו הקטן של האב, שעל אף שהאב מצוי לבנו הקטן, ונכון לעזור ולסייע לו בכל אשר יידרש, מכל מקום, כאשר הבן "חוטא" לאביו, לא שייך שבמצב כזה תתגלה אהבת האב לבנו, באופן שהלה ירגיש את קירובו ואהבתו של אביו. ועל כך מגיע המשך הפסוק, ומלמד שבעשרת ימי תשובה, ה' אינו רק "מצוי" לכל יהודי ועוזר ומסייע לו לשוב, אלא אף "קרוב" לכל יהודי

כתב הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ב ה"ו): אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים היא יפה ביותר ומתקבלת מיד שנאמר "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב" (ישעיה נה, ו). וכן דרשו בגמרא במסכת ראש השנה על פסוק זה – שבזמן זה ה' מצוי לכל אחד ואחד מישראל.

והנה, מכיוון שה' מצוי וקרוב בימים אלו לכל אחד, מדוע מתבטא הדבר דווקא בעניין התשובה? לכאורה מביא הדבר תוספת התעוררות בכל ענייני עבודת ה', ובפרט בעבודת התפלה (שבימים אלו מתקבלת מיד) ומהי השייכות המיוחדת לענין התשובה?

כדי להבין את הקשר המיוחד של ימים אלו, דווקא לעבודת התשובה – תשוב (אל) ה' – חיבור האדם ושיבתו אל חיק הבורא יתברך, צריך לבאר תחילה את הפסוק הנזכר "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב".

לדרוש או לקרוא

במבט ראשון, הפסוק אומר שכאשר ה' מצוי וקרוב, זהו הזמן להתפלל אליו, לקרוא ולדרוש ממנו, והיינו שכופל הנביא את דבריו, ואין הבדל בין "דרשו" ל"קראוהו", ובין "בהמצאו" ל"בהיותו קרוב". וכן פירש בעל ה"מצודת דוד", שהכפילות היא ליופי המליצה.

אבל הסבר זה מתאים לדרך הפשט, אך לפי דרך הדרוש והסוד, מובן שבפסוק זה ישנם שני עניינים:

מצד היות ה' מצוי, צריך להיות "דרשו". ומכיוון שה' קרוב לעם ישראל, אזי "קראוהו".

מציאה – בלי השתדלות האדם

אמרו חז"ל "מציאה באה בהיסח הדעת", ופירוש הדבר הוא, שהיא באה בלי שהאדם ישתדל לחפשה. חיפוש הוא דבר התלוי בדעת האדם, ואילו מציאה הוא דבר שאינו מדעת האדם, ולכן לא יתכן לומר שהאדם יהיה טורח לחפש מציאה, שהרי הגדר של "מציאה" הוא,

צילום: חנ"ד אימנו

החסיד מעין איילה

איך הגיע בחור מישיבת כפר הרא"ה לחסידות חב"ד?
את מי אפשר לשאול שאלות באמונה? מה אמר ר' מענדל
פוטרכס על התניא? • ראיון מיוחד עם הרב מנחם טל - שליח
הרבי בעין איילה, יישובי חוף הכרמל

ספר לנו קצת על עצמך..

נולדתי בפתח תקווה למשפחה מהציבור הדתי לאומי. למדתי בתיכון דתי ולאחר מכן התחלתי ללמוד בישיבת "בני עקיבא" בכפר הרא"ה. עם הזמן עמדתי בצומת דרכים: ההורים ובעיקר סבי ע"ה רצו מאוד שאמשיך את לימודי בישיבת "מרכז הרב". אחי הגדול שהמשיך בישיבות ליטאיות מאוד עודד אותי להמשיך בדרכו. האפשרות השלישית הייתה להמשיך בחב"ד.

איך הכרת את חסידות חב"ד?

במהלך לימודי בכפר הרא"ה היה מגיע אלינו הרב ויסמן ע"ה מכפר חב"ד. הוא היה לומד איתנו שיעור שבועי בספר התניא ומאוד חיזק אותנו באמונה. המעניין הוא שכבר קודם השיעורים התחלתי להתפלל בסידור לפי נוסח האריז"ל. נהגתי גם לומר את שיעורים התהילים היומי כהוראת הרבי הרי"צ.

מה עזר לך בהחלטה?

הסיבה האמיתית לכך שעברתי ללמוד בישיבת "תומכי תמימים" בלוד, היא בגלל שמייסד הישיבה - הרבי הרש"ב בחר אותי, כמו שהוא בחר את כל הנשמות שילמדו בתומכי תמימים.

בנוסף לזה, מה שעזר לי להתלבטויות היה סיפור מיוחד ששמעתי על הבעל שם טוב הקדוש. בסיפור מודגש איך שהבעש"ט כיוון באופן אישי כל תלמיד לשליחות הפרטית שלו בעבודת ה'. הרגשתי שגם אני רוצה להתחבר לרבי שיכוון אותי לשליחות הפנימית שלי.

היו שנים להניא אותך מהמהלך?

כן. הייתי אז בסך הכל בן 14. היה איזה בחור מסוים שאמר לי: "איך אתה עושה דבר כזה בגיל כל כך צעיר? הרי אתה יודע שאם אתה נהיה חסיד חב"ד - אין דרך חזור.. תמשיך עוד כמה שנים בישיבה ליטאית או ב"מרכז הרב" ואז, כשתהיה יותר בוגר תחליט מה אתה עושה". ב"ה החלטתי הייתה נחושה ולא התפעלתי. דווקא הוריי עזרו לי ב"ה ואפילו סייעו לי להתקבל ל"תומכי תמימים".

יש סיפור שתוכל לשתף אותנו?

באחת מהשבבות שאחי הגדול (שלמד אז בישיבה הליטאית ברכסים) ואני היינו בבית, הגיעו מספר אורחים שהתחילו לשאול כל מיני שאלות באמונה. אחי הפנה אותם אליי באומרו: "שאלות באמונה תשאלו אותי".

זכית לקירוב מיוחד מהרבי?

אחרי שנכנסתי ל"תומכי תמימים", הגיע הרב נחמיה שמרלינג למסור את שיעורי התניא בכפר הרא"ה. אחד המשתתפים היה בחור מבוגר שעבד בתור נהג אוטובוס. כשהוא שמע את הרב שמרלינג מדבר על חשיבות הנסיעה לרבי, התעורר אצלו רצון פנימי חזק לנסיעה, אך הדבר לא התאפשר לו מבחינה טכנית. אחרי התייעצות, הוא החליט לשלוח נציג שיקבל גם עבורו את הדולרים וה"לעקאח" וכו'. ב"ה זכיתי אני להיות הנציג, וכך הרגשתי שהרבי ממש מביא אותי אליו..

האם תורת החסידות משפיעה עליך בחיי היום יום?

כשלמדתי בישיבה בכפר חב"ד, זכיתי, ביחד עם עוד כמה בחורים, ללמוד תניא כל בוקר עם המשפיע ר' מענדל פוטרכס. זכורני משפט מיוחד שהוא היה מרבה לומר לנו: "תלמד תניא ותהיה שמח"! באמת הרגשתי - כמו שאדמו"ר הזקן כתב בהקדמתו - שיש כאן את "כל התשובות על כל השאלות"!

למשל בנוגע לעבודת התפילה, אני מרגיש שאחרי שאני לומד חסידות, התפילה היא אחרת לגמרי - במתיקות, בחשיבה על המילים ומשמעותם הפנימית. שה"דע לפני מי אתה עומד" לא יהיה רק סיסמא, אלא יחדור בלב, אני מדבר עם אבא שלי..

פעם שאלו איזה גבאי בית כנסת מתי שחרית אצלם ותשובתו הייתה: "מתחילים בשש, בשבע אתה כבר בחוץ".. החסידות פועלת לשנות את הסגנון ה"ל", שנתחבר באמת לתפילה.

בנוגע ל"מוח שליט על הלב" שזה עולם שלם.. אשמח לתת דוגמא קטנה איך זה השפיע גם על הבית: ביום שישי אחד, באמצע ההכנות

הקדחתניות לשבת, פתאום קיבלנו טלפון מזוג - שהיו להם בעיות מאוד חמורות ב"שלוש בית" - שהם רוצים להתארח אצלנו..

הסכמנו בשמחה, אך כמובן שהלחץ התעצם, גם פיזית וגם נפשית. ואז, תוך כדי הבישולים, הבחנתי שאשתי משננת לעצמה: "מוח שליט על הלב.. מוח שליט על הלב.."

גם בנוגע לעניין האמונה בגאולה, שמוסבר בהרחבה בחסידות. כשאתה יודע שיש תכלית לכל דבר, במילא קיום המצוות שלך הוא עם הרבה יותר חשק ותענוג.

איזה מסר תרצה להעביר לקוראים?

הנקודה שנדרשת עכשיו מכל יהודי היא: "כל ימי חיך - להביא לימות המשיח". וכמו שהרבי מסביר שבכל פרט מחיינו נחשוב ונראה כיצד הוא מוליך לגאולה.

שמעתי על כך סיפור מיוחד:

היה פעם מלך אחד שהיה לו תרנגול מאוד יפה. היות שהמלך כל כך אהב את תרנגולו, הוא החליט לעשות תחרות ציור, כך שמי שיצייר את התרנגול באופן הכי מוצלח - יזכה בפרס.

אל הארמון הוזמנו שלושה ציירים מקצועיים. לאחר שהתבוננו בתרנגול המלכותי, הוקצב להם הזמן שעליהם להכין את ציור התרנגול. כשהגיע הזמן המיועד, התאספו כולם בארמון וציפו לראות את יצירות הפאר.

שני הציירים הראשונים הציגו בפני הקהל את ציוריהם, קיבלו ניקוד וחזרו למקומם. כשהגיע הצייר השלישי והסיר את הלוט, נדהמו כולם לראות דף ריק.. ואז, מול עיניהם המשתאות של הנוכחים, הוא צייר במקצועיות את התרנגול, מדויק להפליא, יפה הרבה יותר מקודמיו.. וכל זה, בתוך דקות ספורות בלבד.

המלך, בעודו נפעם, ביקש מהצייר להסביר את הפלא. כתשובה, הזמין אותו הצייר לביתו, שם הוא ראה את כל הקירות מעוטרים בציורי תרנגול. "כל הזמן חשבתי על הציור, ביום ובלילה, עד שהוא הפך להיות חלק ממני".

זה מה שהרבי רוצה מאיתנו, שנלמד ונתבונן בענייני גאולה ומשיח עד שיחדרו בכל מציאותנו.

הנסיעה אל הרבי

ממתי התחיל המנהג לנסוע אל הרבי • האם יש ענין מיוחד לנסוע דווקא בחודש החגים וכל כמה זמן צריכים לנסוע • האם כדאית הנסיעה גם אם לא נשמע מהרבי מאמר • ומה ענה הגאון מפולנאה כאשר שאלו אותו אם אינו חושש לביטול תורה

מאת הרב יהודה לייב ויסגלס

נולים אל המקדש (מעט)

ישנו פתגם מהאדמו"ר מהר"ש "ווי איז דאס ניט א איד ראש השנה אין ליובאוויטש, וואו דען זע אנדערש?" – כיצד זה שיהודי אינו בראש השנה בליובאוויטש, היכן ימצא אחרת?]. כלומר, שבזמן מיוחד זה מתאים להיות אצל הרבי.

באחת השיחות אמר הרבי שהנסיעה לרבי כיום היא "מעין דוגמת הענין דעליה לרגל". הרבי הסביר זאת על פי המבואר ב'לקוטי תורה' – שענין העליה לרגל היה בשביל להשתחוות ולקבל את הגילוי האלוקי, "ומשחרב בית המקדש, הגם שאין אנו יכולים להשתחוות, על כל פנים נתפשטה קדושת הארה זו אפס קצהו במקדש מעט, בית הכנסת ובית המדרש".

ומוסיף הרבי, שעל אחת כמה וכמה – בית הכנסת של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו. וכמבואר בשיחה הידועה על מעלתו של בית משיח – 770, שהוא המקדש מעט העיקרי בזמן הגלות "שנסע מקדש וישב שם", ו"מקום המקדש גופיה דלעתיד", שבו יתגלה מקדש העתיד, והוא מקומו של נשיא הדור, וקדושה לא זזה ממקומה, ו"מעלין בקודש", "מוסיף והולך", עד ביאת גואל צדק.

וכן ידוע מה שאמר הרבי: "אפילו פון די ווענט פון 770 קען מען ארויסנעמען" [שגם מהקירות של 770 אפשר "לקבל"].

ומכל זה אנו למדים על המעלה החשובה של הנסיעה כיום, אל בית חיינו – 770, ובפרט בחודש תשרי ה"מרובה במועדות".

ומעשה שהיה אצל האדמו"ר ה"צמח צדק", שפעם אחת אמר חסידות בקול נמוך, ולא היה אפשר לשמוע את המאמר. אמר על כך אחד מזקני החסידים: "אילו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה – דינו".

(התועדויות תשמ"ט ח"ב עמ' 413, אג"ק האדמו"ר הרי"צ ח"ג ע' ת' ואילך, אוצר פתגמי חב"ד ע' 289 ו-297, אג"ק האדמו"ר הרי"צ ח"י ע' קיז, לקו"ש ח"י"ד ע' 246, תשובות והנהגות ח"ג ס"א, סה"ש תורת שלום ע' 188, התועדויות תשמ"ז ח"א ע' 465, לקו"ת ברכה צח ב, התועדויות תשנ"ב ח"א ע' 413, בית חיינו גליון 128, התועדויות תש"נ ע' 316)

השיב להם בעל ה"תולדות": "מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה", הוצאת המת – היינו הוצאת ה"מוות" מן הנפש; הכנסת כלה – היינו, הכנסת תשוקה וכלות הנפש לאלוקות.

כלומר, שכדי להתגבר על היצר ולהתקרב לאלוקות, צריך לנסוע אל הרבי, ולכן לשם כך מותר לבטל תורה.

"ומשחרב בית המקדש, הגם שאין אנו יכולים להשתחוות, על כל פנים נתפשטה קדושת הארה זו אפס קצהו במקדש מעט, בית הכנסת ובית המדרש"

לפי נוסחה אחרת, תשובת הגאון הייתה שונה: כאשר נוסעים לצדיק, על מנת ללמוד כיצד לעבוד את ה', הרי ביטולה זהו קיומה. ביטול זה של הזמן, מאפשר קיום אמיתי של המצווה של לימוד תורה.

ניצול הזמן – כדבעי

במכתב לקבוצה מאנ"ש שנסעו אליו, התייחס הרבי מה"מ לכך שהציציה מארץ ישראל לחו"ל, אפשרית רק במקרים מיוחדים, ומהם, כדי להשתטח על קברי צדיקים – ציונו של האדמו"ר הקודם.

ומקור הדברים ב"שדי חמד", שמוסיף שהיינו דווקא כאשר אינו מתבטל בימים אלו מתורה ותפילה. וכך גם באותו מכתב ובמכתבים נוספים מבהיר הרבי כי הנסיעה היא כדי "להתפלל בצוותא חדא בבית הכנסת של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ללמוד בבית מדרשו נגלה וחסידות", ו"שעל ידה יתוסף בהפצת היהדות בכלל, ובהפצת המעיינות ביחוד. וינצלו זמן שהותם כאן, כסגנון חז"ל, כדבעי למיעבד".

[מאיך, ראוי לציין, שהאחרונים הקלו באיסור זה הרבה, ומתירים לנסוע לכל דבר מצוה, אפילו כדי לראות את חברו].

מנהג פשוט מימי הבעש"ט

"עצם הענין של נסיעת החסיד לרבו – הרי זה דבר הפשוט, שלכן מזמן לזמן נוסע כל חסיד לרבו, ונסיעה זו פועלת בעבודתו במשך כל השנה עד לפעם הבאה שנוסע".

מנהג הנסיעה אל הרבי הינו מן היסודות החשובים ביותר בשיטת החסידות, ולמעשה החל מן הדור הראשון של גילוי תורת החסידות – אצל מורנו הבעש"ט במעזיבוש.

לכל אחד מהחסידים היה זמן קבוע פעם בשנה או בשנתיים, אשר אז היה נוסע לרבו, זה היה בוחר לו מועד דר"ה או יוה"כ"פ, וזה חג הסוכות, או פסח וחג השבועות, וכן בשבתות השנה, ומועדי השמחה דל"ג בעומר, חנוכה ופורים. סדר זה נעשה לחוק בתוככי החסידים בימי נשיאות הרב המגיד ממעזריטש.

מנהג חסידי היה אצל החסידים הותיקים, שבדרך כלל החשיבו את יום בואם בפעם הראשונה אל ליובאוויטש, כיום הולדתם. האדמו"ר הרי"צ מספר על החסיד המפורסם, מורו הרשב"ץ, שבכל שנה ושנה היה ער כל הלילה "ומכיוון שהגיע השעה השניה אחר חצות הלילה היה אומר בשעה זו יצאתי ללכת לליובאוויטש, ובשעה חצי החמישית היה אומר בשעה זו דרכתי על מפתן ביהכ"נ של רבינו", והיה מכוון להניח תפילין בשעה שנכנס בפעם הראשונה לאדמו"ר הצמח צדק.

חיות לכל השנה

בגמרא ישנו ביטוי "רבי לא שנה, רבי חייא מנא ליה". משמעונו היא, שאם רבי לא שנה דין מסויים במשנה, מנין לתלמידו רבי חייא לומר כך?

על משקל הביטוי הזה שגור בפי החסידים הפתגם הבא "אם רבי לא שנה" – אם לא נוסעים לרבי במשך השנה, "חייא מנא ליה?" – מנין תהיה לחסיד החיות הדרושה לו לעבודת ה'?

ומסופר על הגאון מפולנאה – הרה"ק רבי יעקב יוסף – בעל "תולדות יעקב יוסף", ששאלו אותו כיצד הוא מבטל מתלמודו ונוסע אל הבעש"ט?

למה דווקא שופר?

תקיעת שופר מבטאת את הצעקה הפנימית של הנשמה, והיא המעוררת את השפע האלוקי שאינו מוגבל בשום חשבונות של טעם וזעזוע • טעימה מהביאורים השונים למצוות תקיעת שופר, מהפשוט עד הפנימיות

מאת הרב מאיר ערד

ישראל את התורה בקול שופר. זיכרון זה מעורר את רחמיו של ה' והוא מוחל על עוונותינו.

שופר גשמי בדוקא

ההמלכה צריכה להיות ע"י מעשה של תקיעת שופר גשמי, כי צריך להמשיך גילוי מלכותו בעולם העשיה, וזה נעשה ע"י תקיעת שופר במעשה. יתרה מזו – השופר הוא מקרן בהמה, כיון שהגילוי צריך להימשך גם בעניינים גשמיים, ה"בהמה שבאדם". ובכדי שיומשך הגילוי למטה יותר, גם בדומם, צריך שקרן השופר שבו תוקעין תהא תלושה (ולא מחוברת לבהמה), מחלק הדומם שבבריאה.

מהמיצר למרחב

גם לצורת השופר ישנה משמעות. בחסידות מבואר שזה ששופר צדו אחד קצר וצדו השני רחב הוא על שם "מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה", וכמו שקול השופר, ע"י שיוצא מצדו הקצר, על ידי זה דוקא הוא במרחב ובהתפשטות בצדו הרחב, כמו כן הוא ברוחניות, שע"י הצעקה מן המיצר והדחוק, נעשה המרחב. המיצר הוא התחנונים ותפלה, אך הוא בעיקר תחושת הביטול של האדם, שגם כאשר עבודתו היא בשלימות, הוא מרגיש שהוא נמצא במיצר מצד הביטול שלו, ועל ידי זה נעשה המשכת המרחב והעשירות.

ביטול זה 'ממשיך' בסופו של הדבר את ה'שופר גדול' של הגאולה, כנאמר: "והיה ביום ההוא ייתקע בשופר גדול, ובאו האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים".

הגילוי של ה'שופר' העתידי אינו מעשה ידי אדם. לכן נאמר: "ייתקע בשופר גדול" – ייתקע מאליו. כך גם בעבודה הרוחנית: יהודי צריך לחוש צער וכאב על מצבו הרוחני, ולדעת שגם המדרגות הרוחניות שאליהן הגיע, אינן בזכות אישיותו העצמית, אלא בכוחו של הקב"ה, שכבר מתחיל להאיר עלינו מהגילוי של ה'שופר גדול', אשר יבוא לשלימותו בגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

מדינתו. יום אחד התעורר לחזור לבית אביו המלך. הוא חזר למדינתו, הגיע לפני שער המלך וניסה לרמז לשומרים שהוא בן המלך, אך הם, כמובן, לא שמו ליבם אליו. בצד לו פרץ בן המלך בזעקה גדולה. שמע המלך את קול הזעקה ואמר: הרי זה קול בני צועק! ומיהר להשיבו אליו. והנמשל: הנשמה האלוקית ירדה לעולם הזה

כאשר יהודי זועק בתקיעת השופר, מגיע הקול אל הקב"ה והוא מרחם עליו

ונתרחקה מבוראה, עד ששכחה אפילו את 'שפת המדינה' כביכול. אולם כאשר יהודי זועק בתקיעת השופר, מגיע הקול אל הקב"ה והוא מרחם עליו.

עוד מובא בשם הבעל שם טוב נ"ע, כי תקיעת שופר עניינה צעקת "אבא אבא". וכמשל בן שתעה בין חיות היער, וצועק "אבא אבא הצילני!", כך תקיעת שופר על ידי היהודי מעוררת את העונג פנימי שלמעלה כביכול, שאין לאב עונג גדול ופנימי יותר מכמו זה כאשר בנו ובתו קוראים לו בקריאה פנימית ועצמית.

ועל זה אמר הרבי מהר"ש כי המבואר שענין תקיעת-שופר הוא על דרך שצועק "אבא אבא", העיקר אינו ה"אבא אבא", אלא ה"צועק".

מעלים זכרונות

הגמרא במסכת ראש השנה מביאה טעם נוסף לתקיעת שופר, כדי להזכיר את עקידת יצחק. רבי לוי-יצחק מברדיצ'וב מסביר את ענין ה'זכרונות' על ידי משל ממלך אחד שטעה בדרכו ביער, אך פגש איש חכם, שבחכמתו הוציא את המלך מסבך היער. יום אחד חטא האיש למלך ונגזר דינו למוות. ביקש האיש מהמלך בקשה אחרונה, שהוא והמלך ילבשו את אותם הבגדים שלבשו כאשר נפגשו ביער. כאשר לבש המלך אותם בגדים נזכר בחסד הגדול שעשה עמו האיש, וביטל את עונשו, והשיבו למעמדו הרם. והנמשל: תקיעת השופר מעוררת את הזיכרונות על מעמד הר-סיני, שבו קיבלו בני-

טעמים רבים נאמרו על מצוות תקיעת שופר בראש השנה. רבי סעדיה גאון מזכיר עשרה (!) טעמים ועניינים הקשורים למצוות שופר. ואלה הם בקצרה: א. קבלת מלכותו עלינו. ב. לעורר בתשובה. ג. להזכיר מעמד הר סיני. ד. להזכירנו דברי הנביאים שנמשלו לתקיעת שופר. ה. להעלות זיכרון חורבן המקדש ותרועת מלחמות האויבים, ולבקש המקדש. ו. להזכירנו עקידת יצחק. ז. שנירא ונחרד ונשבור עצמנו לפני הבורא. ח. להזכיר יום הדין הגדול ולירא ממנו. ט. להזכירנו קיבוץ נדחי ישראל, ולהתאוות אליו. י. להזכירנו תחיית המתים, ולהאמין בה.

עורו ישנים..

וכך כותב הרמב"ם (הלכות תשובה פרק ג') "אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו: כלומר עורו עורו ישנים משינתכם, והקיצו נרדמים מתרדמתכם; וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה, וזכרו בוראכם".

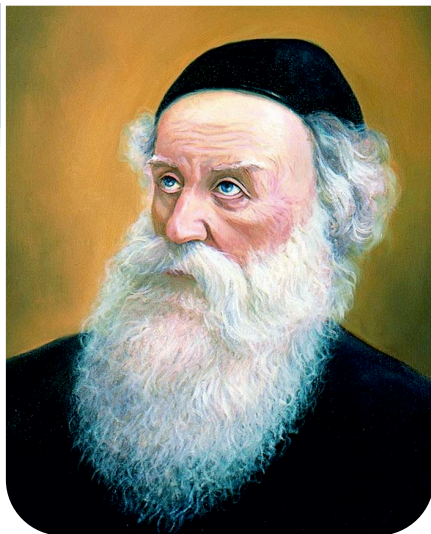
בחסידות מוסבר, כי בדבריו אלה מלמדנו הרמב"ם שבתקיעת שופר שני עניינים: (א) עניין שלמעלה מהשגתו של האדם – "גזרת הכתוב"; (ב) עניין שניתן להבנה ולתפיסה על-ידי האדם – ההתעוררות לתשובה על ידי קול השופר.

גם ספר החינוך כתב דברים דומים: "לפי שהאדם בעל חומר לא יתעורר לדברים כי אם ע"י מעורר.. וקול השופר מעורר הרבה לב כל שומעיו.."

צעקה מפנימיות הלב

בחסידות מוסבר בהרחבה, כי העבודה הרוחנית של תקיעת שופר היא השורש לכל המצוות והעבודות שבמשך כל השנה. השופר מבטא צעקה פנימית מהלב, המתבטאת בקול פשוט, שלמעלה ממילים ואותיות. כך על ידי שישראל תוקעין בשופר, נמשך ומתגלה הרצון הפנימי העליון שלמעלה מכל מדידה וחשבון.

הבעל שם טוב נתן משל לדבר, ממלך גדול ששלח את בנו יחידו למדינות רחוקות, כדי שילמד חכמות ויידע את אורחותיהם של בני אדם שונים. אולם ברבות הימים שקע בן המלך בסביבתו הנידחת עד ששכח אפילו את לשון

מזאת הרב ישבעם הלוי סגל

יום הבהיר ח"י באלול

ושאלו: "אימתי קאתי מר"? ונענה: "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה"!

מורנו הבעש"ט מיסד את תנועת החסידות כתנועה של כלל ישראל, ובונה אותה על שני רעיונות יסוד:

(1) ידיעת הבורא (אמונה).

(2) אהבת ישראל.

על שלושת אירועים אלו בחיי מורנו הבעש"ט – א. הולדתו, ב. לימודו עם אחיה השילוני, ג. התגלותו, – נאמר בשם ר' נחום מטטרנוביל נ"ע: "הבעש"ט נולד בגופו נפשו ורוחו – ביום ח"י אלול – כנ"ל" (בכל הנ"ל ראה ס' התולדות רבי ישראל בעש"ט).

החידוש בתורת הבעש"ט הוא שה' יתברך משגיח על כל פרטי הנבראים – גם בתחום הדצ"ח (דומם צומח חי) – ולא רק בסוג ה"מדבר" – האדם, ומשגיח גם בדברים השוליים שבהם, כי הכל נהיה בדברו – דבר ה' – הנובע מרצון הקב"ה שברא הכל למען מילוי כוונתו העליונה ופנימיות רצונו – שתהיה לו "דירה בתחתונים".

(ב) יום ח"י אלול שנת ה'תק"ה – יום הולדת הוד כ"ק אדמו"ר הזקן בעל התניא והשולחן ערוך, לאביו הרב הצדיק הנסתר ר' ברוך ולאמו הרבנית הצדקנית מרת רבקה.

כ"ק אדמו"ר הזקן – ר' שניאור זלמן מליאזנא, ממשפחה מיוחסת בישראל, בן אחר בן לגאון מרנא ורבנא יהודה ליואי זצ"ל – מהר"ל מפראג – מגזע הגאונים המיוחסים לדוד בן ישי.

מורנו הבעש"ט גילה כי רבנו הזקן הוא בעל נשמה חדשה מעולם האצילות, וירד לעולם כדי להאיר בשני אורות שבתורה – הנגלה והנסתר, ובשניהם יאיר לעולם בפנימיות.

ונקרא שמו בישראל **שניאור זלמן** – ע"ש שני **אורות** שיאירו **לזמן** (טבע העולם), ועפ"י שני ספרי היסוד שחיבר: (א) ספר תניא קדישא (ב) השולחן ערוך – נתקבל כינויו בכל תפוצות ישראל – **בעל התניא** (פוסק בנסתר) **והשולחן ערוך** (פוסק בנגלה).

שנת הולדתו; **תק"ה** – אותיות **קה"ת** – ראשי

"אלול" הוא החודש השישי לפי הלוח העברי שנקבע בישראל (שמות יב, ב), המתחיל ביציאת מצרים – זמן הולדת עם ישראל כעם, ואולם הוא החודש האחרון בשנה לפי הלוח הקבוע לבריאת העולם.

חודש אלול גדוש בתכנים רוחניים, וכן באירועים רבי משמעות לעם ישראל ולעולם כולו (כפי שנתפרסמו בשני מאמרים קודמים).

בעבודת האדם את בוראו, מהווה אלול – חודש הסיכום של השנה החולפת – חשבון הנפש ותיקון המעשים שנעשו במשך השנה, וכן חודש ההכנה לקראת ראש השנה – קבלת מלכות ה' ועבודת ה' בשנה הבאה עלינו לטובה. במאמר זה נתמקד בענין אחד – מרכזי – הקשור ביום ח"י באלול.

הולדת המאורות הגדולים

(א) ביום שני ח"י אלול בשנת ה'תנ"ח נולד מורנו רבי ישראל הבעש"ט נ"ע – לאביו הצדיק הנסתר רבי אליעזר ואמו הצדקנית שרה.

שנת תנ"ח – אותיות **נחת** – להורות בא, שבהולדתו בשנת **נח"ת** נעשה נייחא לעליונים ונייחא לתחתונים.

רמז נוסף בשנת נח"ת – אותיות **חתן**, ע"ש "נחות דרגא" – והוא האחד ומיוחד – מורנו הבעש"ט **שנחת** מן שמי שמיא, כדי לעשות לו ית' נחת רוח. (בשם כ"ק הרה"ק רמ"מ מויטעבסק)

בתאריך ח"י באלול בשנת תפ"ד נתגלה אחיה השילוני (שהיה מיוצאי מצרים והיה מבית דינו של דוד המלך) אל מורנו הבעש"ט, והחל ללמוד עמו בפעם הראשונה סודות התורה, ולגלות לו את מאור התורה הנגלית והקבלה – כפי שנלמדת בגרעין.

במשך עשר שנות לימודיו עם אחיה השילוני, היה גם ראש עדת הצדיקים הנסתרים, שעסקו בחיזוק אמונתם ויהדותם של קהילות ישראל, ובעיקר **בהבראת מצבם הגשמי ההרוס והמדולדל** שלאחר הפרעות, בגזרות ת"ח ות"ט.

התאריך ח"י באלול הוא גם יום התגלות מורנו הבעש"ט רבן של ישראל בשנת ה'תצ"ד.

ה' זה ביום ח"י אלול שנת תצ"ד בהיות מורנו הבעש"ט בן ל"ו שנה, ומשנשלמו עשר שנות הכנה ולימודים עם מורו ורבו אחיה השילוני, ועפ"י הוראתו ודרישתו התקפה שהתבססה על פסק בית דין של מעלה, נתגלה מורנו ר' ישראל ב"ר אליעזר מאקופ בתור **"בעל שם טוב"** עושה נפלאות, מגלה עמוקות ומנהיג ישראל.

בשנת תק"ז ערך **"עליית נשמה"** להיכל המשיח

תיבות "קרני הוד תורה", ללמדנו כי עבודתו היא להאיר את העולם באור התורה.

רבנו הזקן מחולל שיטת חסידות חב"ד, שהעיקרון בה – להאיר להלביש ולהחדיר את אור האמונה בפנימיות נפש האדם – **בחכמה בינה ודעת**, ועי"ז להשיב אל הלב את האמונה בה' באהבה ויראה, ולהביא למימושן במעשים טובים – מחשבה דיבור ומעשה, כפי שיבואר להלן.

וע"י הפצת מעיינות החסידות (אמונה) – חוצה (בשכל האדם בכלל, ובמיוחד לאלו שעדיין מחוץ למסגרת היהדות) – "קאתי מר" – תהיה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ההשגחה הפרטית

אחד היסודות בתורת החסידות שיסד מורנו הבעש"ט, האמונה בהשגחה האלוקית על כל פרטי הנבראים – "השגחה פרטית" – השגחה על כל פרט ופרט.

ההשגחה האלוקית מתבטאת בשלושה עניינים:

(א) ההשגחה על התהוות וקיום הנברא, ומחדש בטובו בכל יום (ובכל רגע) תמיד – מעשה בראשית.

(ב) ההשגחה על כל הקורות את הנבראים מאז קיומם ועד לנצח.

(ג) ההשגחה על הכוונת וניתוב – כל מה שקורה בעולם – להשלמת רצון ה', כי "כל פעל ה' למענהו" (משלי טז, ד).

החידוש בתורת הבעש"ט הוא שה' ית' משגיח על כל פרטי הנבראים – גם בתחום הדצ"ח (דומם צומח חי) – ולא רק בסוג ה"מדבר" – האדם, ומשגיח גם בדברים השוליים שבהם, כי **הכל נהיה בדברו** – דבר ה' – הנובע מרצון הקב"ה שברא הכל למען מילוי כוונתו העליונה ופנימיות רצונו – שתהיה לו **"דירה בתחתונים"**.

ומאחר שהשגחה זו תקפה בכל הנבראים, כל שכן וקל וחומר שההשגחה האלוקית מתבטאת בגילוי יותר במין ה"מדבר", ובעיקר **בעם ישראל** הנבחר מכל העמים, ובעיקר שבעיקר **בצדיקים** –

אחד מהחבורה

מי שמתבונן במדף הספרים החב"די, נדהם לראות את היקף וכמות הספרים שיצא לאור בעשרות השנים האחרונות. הפעילות הנמרצת בתחום זה, היא משום שהרבי עודד מאוד הוצאתם לאור של ספרי קודש, ובעיקר את כתיבתם של אדמו"רי חב"ד הקודמים. לנוכח התאוצה הרבה בהוצאה לאור של ספרות תורנית, עודד הרבי לציין מראש מקומות מתאימים, כספרות עזר הכרחית.

בסתיו תש"מ (1980) ביקש הרבי לחבר מראש מקומות מפורטים ומקיפים לכתבי האדמו"ר הזקן, רבי שניאור זלמן מליאדי, מייסד חסידות חב"ד. האתגר גדל עוד יותר כאשר הרבי ביקש להשלים את המלאכה תוך שבועיים, עד י"ט בכסלו, חג הגאולה ויום שחרורו של אדמו"ר הזקן מכלאו ברוסיה הצארית.

"עבדנו סביב השעון", מספר הרב מנשה פרמן, שהיה מעורב בפרויקט, "מה שדרבן אותנו לעמוד בלוח הזמנים, נוסף לרצון הרבי, הייתה העובדה שהרבי עצמו הקדיש מדי יום מזמנו לעריכת החומר, תוך שהוא מקפיד לאמת כל ערך, להעיר הערות ולתקן את הטעון תיקון.

"כאשר נשלמה העבודה, הורה הרבי להדפיס בסוף הספר רשימה של כל האנשים שעסקו במלאכה. עשינו זאת, והרבי הוסיף לרשימה כלאחר-יד גם את שמו.

"כאשר מסרנו את החומר לסדר-מחשב, הצבנו כמובן את הרבי בראש הרשימה בליווי התארים המתבקשים. כאשר ראה זאת הרבי, עמד על כך ששמו יצורף כאחד הכותבים שבמניין – לפי סדר אל"ף-ב"ת. רשימת העורכים מסודרת, אפוא, לפי שם פרטי, ובאמצע הרשימה אפשר להבחין בשם מוכר המתחיל באות מ"ם..."

בתחתונים", התגלות עצמות אין סוף ברוך הוא – בעולם הזה התחתון והמוגבל, שגם הוא מתאחד בעצמותו ית' – ובשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. דבר זה אפשרי רק ע"י **מלך המשיח** שהוא עצמו בטל ומאוחד במהותו ועצמותו של הקב"ה.

זהו מימוש הגאולה האמיתית והשלמה, שהתחיל בה הוד כ"ק אדמו"ר הזקן בעל התניא והשולחן ערוך, ואחריו רבותינו נשיאנו עד הדור השביעי – "כל השביעיין חביבין" – הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח – מהרה יגלה, המגלה תורת חסידות חב"ד בדורנו, "תורה חדשה מאיתי תצא", ולגאולה זו אנו מחכים ומצפים שתהיה בחסד וברחמים מ"ד מ"ש.

(עפ"י ספר 'ערכים בחסידות' ש"ל בעז"ה בקרוב)

(עד שעלול להיווצר מצב ש"גנבא א פום מחתרתא – רחמנא קריא").

לעומת זאת, ההשכלה וידיעת גדולת ה' בשכל הנברא – חדורה ומלוכשת במוח ולב האדם, ופועלת זיכרון והתעלות כוחות הנפש שבאדם בפנימיות.

אך דא עקא, מאחר ששכל האדם הנברא – מוגדר ומוגבל כהגבלת כל הנבראים בעולם הזה הטבעי, אין בו את העוצמה האלוקית כמו האמונה, כי יכולת ההשגה האלוקית של האדם, היא קטנה ומוגבלת, ולפיכך אינה עוצמתית וחזקה כמו האמונה.

השלימות בעבודת ה'

השלימות היחידה בעבודת ה' – אפשרית רק בשילוב ואיחוד **האמונה עם השכל**, על-אף הניגוד שבהם, תוך מיצוי המעלות שבהם. זה חידוש אדמו"ר בתורת חסידות חב"ד.

רבינו הזקן לא הציב את השכל (**חב"ד**) במקום האמונה – חס ושלוש – שעליה יסד הבעש"ט את החסידות.

אדרבה, נקודת המוצא של תורת חב"ד היא **האמונה התמימה שלמעלה מטעם ודעת** – כתורת הבעש"ט, אך עם זאת אינה מסתפקת ב"אמונה" בלבד – בדרך "מקיף", אלא דורשת הפנמה בכל כוחות הנפש – בשכל ובמידות וכו'.

והיינו, עיסוק במחקר פילוסופי אלוקי בשכל בתחום המטאפיסי ואף למעלה מזה, ביחד עם אמונה שלימה ותמימה שלמעלה מהשכל, תוך ניתוב ההתבוננות אל המידות הטובות שבלב – אהבת ה' ויראתו, ועד לעשייה בקיום המצוות בפועל – "עשיה לעילא".

מיזוג ואף **איחוד** של שני הפכים כאחד!

איחוד זה אפשרי רק ע"י התגלות **עצם הנשמה** שבאדם – **חלק אלוהי ממעל ממש**, שהוא למעלה – באין-ערוך – מהאמונה והשכל יחדיו, להיותם רק כוחות הנובעים מעצם הנשמה ובטלים אליה, ולכן בהתגלותה יתאחדו כאחד.

נמצא, שחסידות חב"ד נובעת ומבוססת על תורת הבעש"ט, ועם זאת גם מביאה שלימות לתורת הבעש"ט, שמגלה בה את עצמותו ית', ועי"ז מחדירה אותה בכל חלקי נפש האדם – בשכל ובמידות וכו'.

חסידות חב"ד והגאולה

התגלות עצם הנשמה (חלק אלוהי ממעל) בכל כוחות נפש האדם, אפשרית אך ורק בגילוי מהותו ועצמותו של הקב"ה – בעולם, וזה נעשה ע"י לימוד תורת חסידות חב"ד והליכה בדרכיה. ובה מתממשת פנימיות הכוונה בבריאת העולם, ש"נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה

ראשי אלפי ישראל, שכל פרט בחייהם מכוון לכוונה העליונה הנ"ל.

ולפיכך העובדה שמורנו הבעש"ט וכ"ק אדמו"ר הזקן נולדו **בגשמיות** (שהתהוותה היא מעצמותו ית', כי רק הוא לבדו (עצמותו ית') בכוחו ויכולתו להוות יש (גשמי), מאין ואפס שקדם לו, ולכן היא תואמת את עיקר פנימיות רצון עצמותו ית'). בתאריך זהה – ח"י באלול – בא ללמד על מהותם, על הזהות וההתאמה הפנימית והעצמית שביניהם.

תורת הבעש"ט ואדמו"ר הזקן

תורת הבעש"ט – "אמונה":

מורנו הבעש"ט יסד את תנועת החסידות על יסוד גילוי כח האמונה שבכל איש ישראל.

על דרך מארז'ל (מסכת מכות כד ע"א): "בא חבקוק והעמידן על אחת, שנאמר צדיק **באמונתו** יחיה", ש"העמידן" (שביססן) (את קיום כל המצוות) – על "אחת" – על מצוות **האמונה**.

וכך גילה מורנו הבעש"ט את עומק כח האמונה הטהורה שלמעלה מהשכל האנושי – בקרב כל ישראל, גם בקרב האנשים הפשוטים – עמי הארץ, וקרבת לעבודת ה' במעשים טובים ומידות טובות, על יסוד האמונה התמימה שבנשמתם.

וכן גם תלמידו – ממלא מקומו – הרב המגיד, המשיך דרך זו בעבודת ה' – דרך **האמונה**.

תנועת החסידות הלכה והתפשטה בריבוי תלמידים גאוני עולם, בכל תפוצות ישראל, על יסוד טיפוח וחזוק האמונה.

תורת אדמו"ר הזקן – "חסידות חב"ד":

רבינו הזקן – בעל התניא והשו"ע – תלמידו של הרב המגיד ותלמיד תלמידו של הבעש"ט, יסד את תנועת חסידות חב"ד (**חכמה בינה דעת**), על יסוד ההתבוננות **השכלית** בגדולת ה' – במוח, שכתוצאה מזה יולדו מידות טובות בלב – אהבת ה' ויראתו, כמש"כ: "**וידעת** היום והשבות אל **לבבך** כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד".

והיינו, שהרגש שבלב – באהבת ה' ויראתו – יולדו **מהשכל** האלוקי שבמוח ובהכוונתו.

האמונה וההשכלה

ה"אמונה" וה"שכל", שתיהן דרכים ישירות בעבודת ה', אך לכאורה הן מנוגדות זה לזה – במהותן, לכל אחת מעלתה וחסרונה.

האמונה היא כח עוצמתי הנובע מעצם הנשמה – חלק אלוהי ממעל, והיא למעלה מכל הגדרה – בבחינת "בלי גבול", עד כדי מסירות נפש.

אך דוקא משום עליונותה הרוחנית היא בבחינת "מקיף" בחיי האדם, שאינה יורדת להתלבש בפרטי הליכי הנפש המצומצמים בגוף, בשכל המוגבל שבמוח ובטבע המידות שבלב וכו'

על 'תמים' אפשר לסמוך

במלאות 120 שנה ליום הבהיר ט"ו אלול, יום התייסדות ישיבת "תומכי תמימים", הננו שמחים להגיש לקהל הקוראים סיפור מיוחד:

היה זה בתקופה שהרבנית חנה, אמו של הרבי מלך המשיח, שהתה ברוסיה, עת השלטון הסובייטי עמד בשיאו. מצב בריאותה של הרבנית היה שלא בטיב. אשתו של אחד החסידים שהבחינה במצבה, החליטה שמוכרחים להכין לרבנית מרק מבושל עם עוף, על מנת להשיב את נפשה.

הבעיה היתה שהממשלה לא הסכימה לשחיטה כשרה, אלא רק את השחיטות מטעמה, שהיו טריפות כמובן. אסור היה אפילו להחזיק בעופות חיים. אז מה עושים?

אשת החסיד, בהבינה שמדובר בפיקוח נפש, הלכה במסירות נפש ל"שוק השחור" וקנתה תרנגול חי. החביאה אותו בין בגדיה, כדי שקציני הק"ג לא ישימו לב, והזרזה להביא גם את ה"שוחט" – שהיה 'תמים' מתומכי תמימים – לביתה של הרבנית.

הרבנית מאוד הודתה לאשת החסיד, על מסירות נפשה עבורה, אך בתור אשת רב (=המקובל הרב לוי יצחק שניאורסון) החלה לשאול שאלות בהלכה את מיודענו ה"שוחט" הטרי.

כאשר אשת החסיד הבחינה בעניין, פנתה לרבנית ואמרה: "ער איז דאך א 'תמים'?" (הוא הרי תמים!)

בשמוע הרבנית מילים אלו, קפצה ממקומה בהתרגשות ואמרה: "ככה? הבן היקר שלי (בהתכוונה לרבי) אמר לי שעל 'תמים' אפשר לסמוך!"..

מעלתן של ישראל

רעיון נפלא הגו חברי מכון ממ"ש בהדפסת הספר המיוחד הזה, שבו לוקטו שיחות הרבי בעניין "מעלתן של ישראל", וכן שיחות קודש הקשורים לאהבת ישראל, דיבור בשבחן של ישראל וחומר הדיבור בגנותן ח"ו.

השיחות נאמרו בתקופה שלאחר ניסי מלחמת המפרץ, עת הייתה בעם ישראל התעוררות רוחנית עצומה, בביטחון ובאמונה בה'. לפתע החלו להתפרסם דברי קטרוג על עם ישראל, ואיומים שח"ו עומדת להתרחש חלילה "שואה שניה" רח"ל היל"ת. דיבורים שלמרבה הצער עוררו מבוכה וכעס בקרב הציבור.

הרבי מלך המשיח, באהבת ישראל הבוררת בליבו, יצא מגדרו בהתייחסו לדברים קשים אלו, ובמשך זמן רב לא פסק מלדבר ולהרעיש בדברי אהבה ועידוד בזכותם של בני ישראל, ובשלילת דיבורים כאלו של קטרוג ולימוד חובה ח"ו על ישראל.

בהמשך השיחות, כשדיבר על התעסקות של הקב"ה בלהרבות שמחות בישראל, הקרין הרבי שמחה גדולה, ואחרי השיחות עודד את השירה בשמחה עצומה. ברור כי הרבי פעל למניעת הקטרוג למעלה ולפעול זכות על עם ישראל בשמי רום, לקרבם לה' ולתורתו, ולהשפיע להם שפע ברכה והצלחה.

מרכיב יסודי ועיקרי שהרבי מסביר בשיחות אלו, מתבהר לפי מאמר הזהר: "תלת קשרין אינן.. קוב"ה אורייתא וישראל, וכולהו סתים וגליא". לשון הזהר "שלושה קשרים" תמוה לכאורה, כי בכדי לקשור שלושה דברים זה בזה מספיקים שני קשרים בלבד?

אלא, שבקשר של ישראל, אורייתא וקוב"ה ישנם אכן שלושה קשרים: בנוסף לקשר של ישראל עם הקב"ה באמצעות התורה (שהם קשרים בתורה והתורה עם הקב"ה), ישנו קשר שלישי שלמעלה מהתורה, ישראל ישירות עם הקב"ה!

החסידות גילתה את מהותו הפנימית (ה"סתים") של היהודי, שאינה תלויה בעבודתו הגלויה בתורה ומצוות, אלא מתבטאת בקשר עמוק של עצם היהודי עם הקב"ה. וכדברי אביו של הרבי: "משה רבינו על כל מעלתו – אינו יותר מיהודי, והיהודי הפשוט שבפשוטים – אינו פחות מיהודי".

לא רק שאין בגישה פנימית זו משום מיעוט ח"ו בחשיבות התורה והמצוות, אלא אדרבה, הכרה זו מורה כי אין ביכולתו של יהודי להפריד עצמו מהם בשום אופן, יהדותו היא מהותו העצמית, ואם כן הרי התכחשות להם כמוה כהתכחשות לעצם קיומו.

וכדברי הרמב"ם שרצונו האמיתי של כל יהודי הוא לקיים את כל המצוות ולהתרחק מן העבירות, בין אם הוא מודע לכך ובין אם לאו.

ולכן – אומר הרבי – דווקא גישה זו היא הדרך לקרב את ליבם של ישראל לאביהם שבשמים. כאשר מגלים ליהודי את הרובד העמוק של נשמתו – זוהי הדרך לגלות את רצונו האמיתי ולעורר בו את החשק והשמחה בקיום המצוות.

שיחות אלו קשורות במיוחד לתקופתנו, בעמדנו על סף הגאולה, ובפרט לזמן זה שהקב"ה נמצא כ"מלך בשדה".

ניתן להשיג את הספר המיוחד בטלפון: 077-5123770.

לזכות
החיילים בצבאות ה'
מנחם מענדל, לוי יצחק
וישכר דוב
בני יפה שיינדל
ברנשטיין
לכבוד יום הולדתם בכ"א אלול
שיזכו לשנת הצלחה
בגשמיזות וברוחניות